

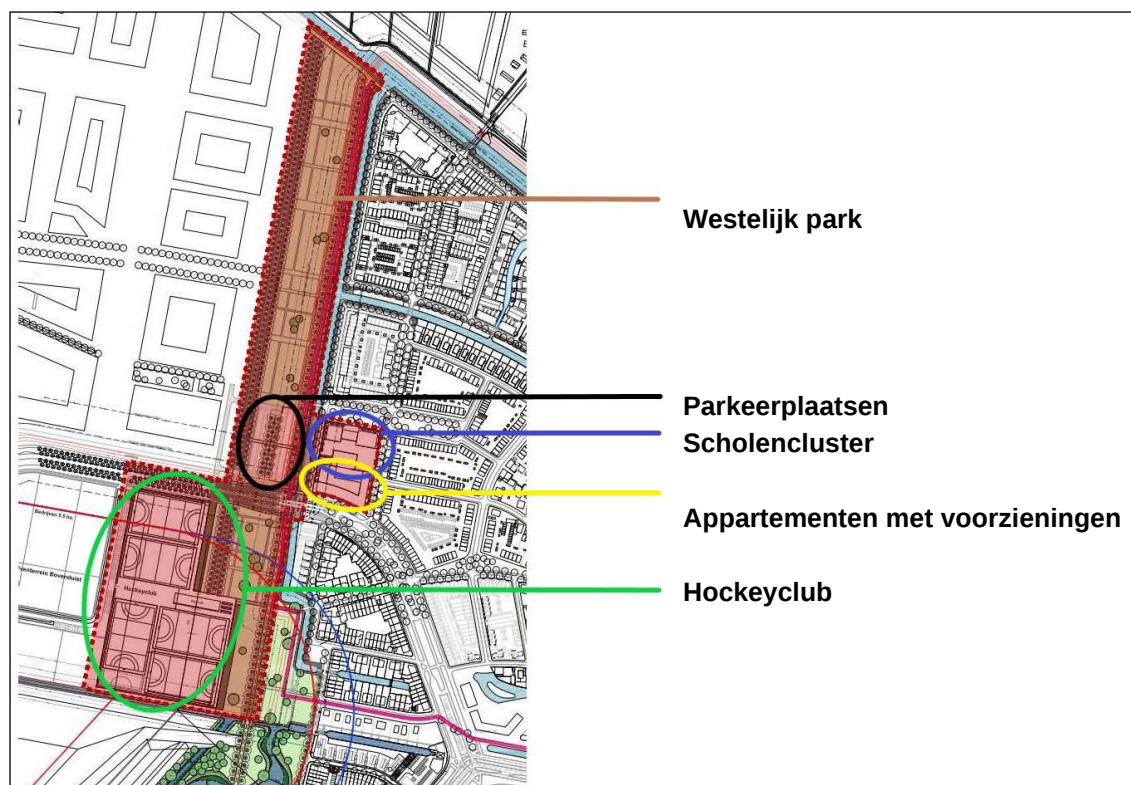
memo

aan: Ontwikkelbedrijf Vathorst Beheer BV
van: SAB
kenmerk: 200409.02
datum: 19 augustus 2022
betreft: Luchtkwaliteit Vathorst Amersfoort

Inleiding

Vathorst is volop in ontwikkeling. De wens bestaat om Vathorst gefaseerd uit te breiden. Het betreft hier een uitbreiding van plangebied 'Laak 2b'. Ontwikkelingsbedrijf Vathorst (OBV) is voornemens om hier een scholen- en voorzieningencluster met woningen, parkeervoorziening, park en hockeyvelden te realiseren. In onderstaande verbeelding zijn de beoogde functies weergegeven.

Figuur 1 Plangebied bestemmingsplan in rood met de beoogde functies

Beleid

De Wet luchtkwaliteit (verankerd in de Wet milieubeheer hoofdstuk 5, titel 5.2) is een implementatie van diverse Europese richtlijnen omtrent luchtkwaliteit waarin onder andere grenswaarden voor vervuilende stoffen in de buitenlucht zijn vastgesteld ter bescherming van mens en milieu. In Nederland zijn stikstofdioxide (NO₂) en zwevende deeltjes als PM₁₀ (fijn stof) de maatgevende stoffen waar de concentratieniveaus het dichtst bij de grenswaarden liggen. Overschrijdingen van de grenswaarden komen, uitzonderlijke situaties daargelaten, bij andere stoffen niet voor. Vanaf 1 januari 2015 dient het bevoegd gezag de luchtkwaliteit ook te toetsen aan de grenswaarde voor PM_{2,5}. Op basis van onderzoek door het Planbureau voor de Leefomgeving kan worden gesteld dat als aan de grenswaarden voor PM₁₀ wordt voldaan, ook aan de grenswaarde voor PM_{2,5} wordt voldaan.

De wet- en regelgeving onderscheidt projecten die 'in betekenende mate' (IBM) en 'niet in betekenende mate' (NIBM) leiden tot een verslechtering van de luchtkwaliteit. Projecten die 'niet in betekenende mate' (NIBM) bijdragen aan luchtverontreiniging hoeven niet langer individueel getoetst te worden aan de Europese grenswaarden, aangezien deze niet leiden tot een significante verslechtering van de luchtkwaliteit. Deze grens is in de AMvB NIBM gelegd bij 3% van de grenswaarde van een stof. Voor NO₂ en PM₁₀ betekent dit dat aannemelijk moet worden gemaakt dat het project tot maximaal 1,2 µg/m³ verslechtering leidt. Voor een aantal functies (o.a. woningen, kantoren, tuin- en akkerbouw) is dit gekwantificeerd in de ministeriële regeling NIBM.

Toetsing aan de grenswaarden voor luchtkwaliteit is (onder andere) niet noodzakelijk voor:

- woningbouwlocaties met minder dan 1.500 woningen (in geval van één ontsluitingsweg) of 3.000 woningen (in geval van twee ontsluitingswegen met een gelijkmatige verkeersverdeling) geen beoordeling op luchtkwaliteit meer hoeft plaats te vinden;
- kantoorlocaties bij minder dan 100.000 m² bvo bij één ontsluitende weg, of 200.000 m² bvo bij twee ontsluitende wegen.

Uit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening moet daarnaast worden afgewogen of het aanvaardbaar is om een bepaald project op een bepaalde plaats te realiseren. Hierbij speelt de blootstelling aan luchtverontreiniging een rol, ook als het project zelf niet of nauwelijks bijdraagt aan de luchtverontreiniging.

Gevoelige bestemmingen zoals scholen, kinderdagverblijven, bejaarden- en zorgthuizen genieten op grond van het "Besluit gevoelige bestemmingen" extra bescherming. Substantiële uitbreiding of nieuwvestiging binnen 50 meter van een provinciale weg of 300 meter van een Rijksweg is alleen toegestaan als de concentraties luchtvervuilende stoffen zich onder de grenswaarden bevinden. De ontwikkellocatie bevindt zich op meer dan 50 meter afstand van een provinciale weg of 300 meter afstand van een Rijksweg. Daarmee is deze toetsing niet aan de orde.

Methode van onderzoek

Toets NIBM

De NIBM – tool is gebruikt ter toetsing of het plan in een niet-in-betekende-mate bijdraagt aan de concentratie van stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM₁₀). De nieuwbouw is op zijn vroegst in 2024 gereed. Daarom is in dit onderzoek uitgegaan van rekenjaar 2024 voor de planrealisatie. De verkeersgeneratie is overgenomen uit het onderzoek van Goudappel¹. Tabel 1 geeft een overzicht van de gehanteerde verkeersgeneratie exclusief wonen. De gehanteerde verkeersgeneratie voor wonen is volgens het adviesbureau Goudappel in deze studie¹ niet meegenomen om een dubbeltelling te voorkomen, deze zijn namelijk al meegenomen in de referentiesituatie van Vathorst. Tabel 2 geeft de uitkomst van de NIBM toets.

functie	aantal	eenheid	kencijfer (mvt/etm)	eenheid	verkeersgeneratie			
					weekdag (mvt/etm)	werkdag (mvt/etm)	ochtendspits (mvt/etm)	avondspits (mvt/etm)
huisartsenpraktijk	12	behandelkamers	22,5*	per behandelkamer	270	378	54	54
apotheek	1	apotheek	125,4	per apotheek	125	176	21	21
fysiotherapeut	6	behandelkamers	13,9	per behandelkamer	83	117	15	15
tandartsenpraktijk	8	behandelkamers	26,9	Per behandelkamer	215	301	45	45
café/bar/cafetaria	150	m ² bvo	28,0**	per 100 m ² bvo	42	42	6	6
hockeyclub	4,0	netto hectare	94,5**	per netto hectare	380	272	7	72
basisschool	265	leerlingen	n.v.t.***	n.v.t.***	160	224	112	12
speciaal basisonderwijs	230	leerlingen	n.v.t.***	n.v.t.***	271	380	190	17
kinderdagverblijf	100	kinderen	20,7****	Per 10 kindplaatsen (12,5 kinderen)	166	232	84	84
Sportzaal	1150	m ² bvo	11,2	per 100 m ² bvo	129	129	0	16
totaal					1.842	2.250	534	327

Tabel 1 Overzicht verkeersgeneratie

De complete verkeersgeneratie dient berekend te worden. Het is belangrijk om de actuele verkeersgeneratie in beeld te krijgen om de laatste gehanteerde cijfers te gebruiken. De 50 appartementen zijn in de rest bebouwde kom gesitueerd in Amersfoort. De gemeente is volgens het CBS een sterk stedelijk gebied. De totale verkeersgeneratie van de woningen wordt geschat op circa 250 verkeersbewegingen per etmaal.

Hieronder zijn twee tabellen opgenomen. Tabel 2 is de berekening gebaseerd op alle functies zonder de 50 woningen. Tabel 3 is de totale ontwikkelingsimpact op het aspect 'lucht' weergegeven.

¹ Deze tabel komt uit : Goudappel (2022) Notitie Verkeersonderzoek Laakse Tuinen'
Kenmerk 010641.20220415.N2.02 15 april 2022

Daarnaast wordt de beschreven verkeersgeneratie gerekend met een aantrekkende werking voor middelzwaar vrachtverkeer van 1% bij tabel 2 en 0,89% bij tabel 3 van de totale verkeersgeneratie. In dit geval betreft dit, naar boven afgerond, gemiddeld per jaar 23 middelzware vrachtverkeerbewegingen per etmaal.

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2022

Jaar van planrealisatie	2024
Extra verkeer als gevolg van het plan	
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	2250
Aandeel vrachtverkeer	1,0%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in µg/m ³ 1,35
	PM ₁₀ in µg/m ³ 0,35
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³	1,2
Conclusie	
De bijdrage van het extra verkeer is mogelijk in betekenende mate; nader onderzoek noodzakelijk	

Tabel 2 Overzicht toetsing NIBM-tool zonder de 50 woningen

Worst-case berekening voor de bijdrage van het extra verkeer als gevolg van een plan op de luchtkwaliteit, GCN2022

Jaar van planrealisatie	2024
Extra verkeer als gevolg van het plan	
Extra voertuigbewegingen (weekdaggemiddelde)	2500
Aandeel vrachtverkeer	0,9%
Maximale bijdrage extra verkeer	NO ₂ in µg/m ³ 1,47
	PM ₁₀ in µg/m ³ 0,39
Grens voor "Niet In Betekenende Mate" in µg/m ³	1,2
Conclusie	
De bijdrage van het extra verkeer is mogelijk in betekenende mate; nader onderzoek noodzakelijk	

Tabel 3 Overzicht toetsing NIBM-tool met de 50 woningen

Uit de berekeningen met de NIBM-tool blijkt dat de planbijdrage van het plan niet voldoet aan de NIBM-grens van 1,2 µg/m³. Daardoor zal het plan 'mogelijk in betekenende mate' bijdragen aan de verslechtering van de luchtkwaliteit en is daarom nader onderzoek benodigd. Een toetsing aan de grenswaarden op basis van de WM is daarom noodzakelijk.

Toets goede ruimtelijke ordening

Naar aanleiding van de worst-case berekening met de NIBM-tool dient inzichtelijk gemaakt te worden of sprake is van een dreigende grenswaarde-overschrijding. Voor deze toets is de monitoringstool² uit het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) geraadpleegd. De monitoringstool geeft inzicht in de concentraties stikstofdioxide (NO₂) en fijn stof (PM_{2.5} en PM₁₀) in de wijdere omgeving van het plangebied voor (onder andere) de jaren 2019, 2020 en 2030.

Tabel 4 geeft de uitkomsten van het maatgevende rekenpunt aan het kruispunt tussen de Laan van Bovenduist en de Laakboulevard te Amersfoort. Dit rekenpunt is circa 575 meter verwijderd van de voornaamste parkeerlocatie van de ontwikkeling. Na raadpleging van de NSL-monitoringstool blijkt dat de concentraties luchtverontreinigende stoffen ver onder de grenswaarden liggen in de twee zichtjaren (2020 en 2030). Tevens geven de uitkomsten uit de Monitoringstool aan dat de concentraties van de luchtvervuilende stoffen tussen de twee zichtjaren rondom het plangebied afnemen. De blootstelling aan luchtverontreiniging is hierdoor beperkt en zal niet leiden tot onaanvaardbare gezondheidsrisico's.

Jaar	NO ₂ (µg/m ³)	PM ₁₀ (µg/m ³)	PM ₁₀ overschrijdingsdagen	PM _{2.5} (µg/m ³)
2020	14.8	16.4	6.0	9.0
2030	10.0	14.4	6.0	7.4
Grenswaarde	40	40	35	25

Tabel 4 Overzicht NSL-monitoringstool (rekenpunt 238215)

Uit de gegevens uit NSL-monitoringstool blijkt dat er geen sprake is van een overschrijding, of een naderende overschrijding van de grenswaarde van luchtkwaliteit. Ook met de toename van het plan (1,47 µg/m³ NO₂), zal er nog een verbetering van de luchtkwaliteit zijn.

Conclusie

Het plan zorgt met 1,47 µg/m³ NO₂ voor een overschrijding van de NIBM norm van 1,2 µg/m³ NO₂. Op het meest nabijgelegen NSL-Monitoringstoolrekenpunt blijkt dat in de komende 10 jaar de luchtkwaliteit zal verbeteren. De verbetering is dusdanig dat de verslechtering door de ontwikkeling, te niet wordt gedaan.

² <http://www.nsl-monitoring.nl/viewer/>